

Hasičský sbor

Hasičský sbor je nejdéle trvajícím spolkem v naší obci a od svého založení r. 1891 patří neodmyslitelně do společenských a kulturních dějin Březska.

Sbor byl založen z iniciativy obecního výboru a zvláště starosty Adolfa Langerera. Obec podle úředních nařízení vykonávala rovněž požární agendu a proto měla zájem, aby ve vsi vzniklo těleso, které by kromě boje s případným ohněm vedlo řečeno dnešní terminologií protipožární prevenci. Úzké propojení hasičského sboru a obce trvalo po celou dobu existence sboru až dodnes. Za první i druhé světové války, kdy byla pozastavena činnost spolků, fungoval hasičský sbor vlastně jako zařízení obce a i po roce 1945 byla na sbor (resp. organizaci Čsl. svazu požární ochrany) přenesena požární agenda obce.

Obec vlastnila již od šedesátých let 19. století ruční požární stříkačku, která byla zakoupena z prostředků bývalého kontribučenského fondu jesenského panství. Dne 11. 1. 1886 schválil obecní výbor stanovy hasičské jednoty a zaslal je ke schválení okresnímu hejtmanství v Litovli. R. 1889 koupila obec za 385 zlatých novou čtyřkolovou stříkačku od firmy Smékal Čechy pod Kosířem. Sbor byl založen r. 1891, což uvádí např. Hasičský kalendář sestavený Timoteem Krškou z r. 1898. V protokolu březského hasičského sboru je ustavující valná hromada datována k 5. červenci 1892. Sbor měl 9 zakládajících členů. Prvním starostou byl zvolen Adolf Langer, náčelníkem rolník Jan Rozsívál a jednatelem řídící učitel Jan Sroslík. Hned v srpnu téhož roku požádal sbor císařskou kancelář o udělení podpory na zakoupení hasičské výstroje. Výnosem z 1. 12. 1892 byla subvence ve výši 50 zlatých udělena. Výstroj v hodnotě 146 zlatých si pořídil sbor v následujícím roce 1893, když si větší část vypůjčil od místní Občanské záložny. Tento březský peněžní ústav se od té doby stal také pravidelným sponzorem sboru. Občas poskytl menší dotaci zemský hasičský fond. Výstroj tvořily hadice, sekerky, provazy a 36 přileb (z toho tři zdobenější pro hodnostáře sboru). V r. 1893 vstoupil sbor do právě založené konické hasičské župy, v níž se stal starostou Adolf Langer. Sbor byl členem Moravské zemské hasičské jednoty (později Ústřední jednota hasičská). Do roku 1898 stoupl počet členů na 32 a k nim ještě 9 členů přispívajících. R. 1895 se členové poprvé aktivně zúčastnili na hašení požáru v okolí (ve Březsku poprvé r. 1898). V hasičském kalendáři z r. 1898 se uvádí za sedm let od založení účast na hašení 15 požárů.

Názvy funkcí ve sboru: výbor složený ze starosty, místostarosty, pokladníka, jednatele, hospodáře a dvou účetních dozorců; náčelník, dva podnáčelníci, četaři, lezec, trubač, samaritán; župní delegáti.

R. 1900 propukla ve sboru pro neshody a vzájemná obviňování první (a zdaleka ne poslední) krize, jejímž výsledkem byla rezignace starosty Langerera a vystoupení 16 členů. V r. 1907 byl však A. Langer znovu zvolen do čela sboru. Zlepšovala se výstroj (r. 1903 stožár na sušení hadic na návsi, r. 1904 nové stejnokroje, r. 1906 žebříky a 2 berlovky). Na tyto výdaje si půjčoval sbor od záložny (r. 1902 dluh 800 korun). O něco se zvýšil počet členů (23 v r.

1908). Členové pořádali v obci pravidelná praktická i pořadová (pochodová) cvičení s náradím a občas teoretická zimní cvičení ve škole (říkalo se jim „škola“). Pro případ úrazu nebo úmrtí při požáru byli členové pojištěni u Hasičské pojišťovny. Sbor se pravidelně zúčastňoval župních školení a sjezdů, různých národních slavností v Konici, oslav svátku Božího Těla (až do r. 1953), oslav panovnických jubileí, mši v březské kapli. Slavil se svátek patrona hasičů sv. Floriána.

V době první světové války byla činnost sboru jako spolku pozastavena a z pokladny musely být povinně upsány dva válečné dluhopisy na 2000 K. Dne 8. 11. 1918 se členové zúčastnili slavnosti vyhlášení samostatnosti první Československé republiky v Konici a v dalším období všech podobných oslav (odhalení Masarykovy mohyly na Březském vrchu 31. 5. 1925, kde se potom každoročně pálily tzv. Masarykovy vatry, oslavy 28. října, odhalení pomníku padlých ve Březsku 4. 11. 1929 ap.). Za první republiky byla zavedena okrsková cvičení a někteří členové se zúčastňovali krajských sjezdů (např. r. 1935 v Zábřehu), zemských sjezdů (v Brně r. 1925) i ústředních hasičských sjezdů (v Praze r. 1923 a 1928). Slavila se výročí založení sboru. V r. 1932 se při příležitosti 40 let trvání konal v Březsku sjezd konické hasičské župy. V čele sboru stáli tehdy dva významní funkcionáři: Jan Rozsival (v l. 1899-1925 náčelník a mezi l. 1925-1945 starosta, v l. 1925-1939 náčelník konické župy č. XXV Mistra Aloise Jirásky, po začlenění do Litovelské župy r. 1939 její místonáčelník, od r. 1924 člen výboru Moravské zemské hasičské jednoty), Alois Valert (v l. 1925-1945 náčelník sboru, mezi l. 1945-1953 poslední starosta sboru, v l. 1922-1939 jednatel konické župy). Počet členů sboru se zvýšil až na 42 v r. 1937. Zavedeny nové funkce: od r. 1923 samaritánská stráž, od r. 1925 tři členové smírčího soudu, od r. 1925 zbrojář, ve 30. letech vzdělavatel, funkce náčelníka od r. 1936 pod názvem velitel. V r. 1935 byla založena tzv. pohřební pokladna, kam si členové platili příspěvky. V oblasti výzbroje bylo největší investicí zakoupení motorové stříkačky s příslušenstvím za 32 000 Kč od firmy Hasičské závody a. s. Čechy pod Kosířem (dříve Smékal). Sbor dostal tehdy dotaci od zemské hasičské jednoty, část uhradila obec. R. 1938 zakoupil sbor nové stejnokroje. R. 1937 se konalo cvičení s maskami protiletadlové obrany. Meziválečný kulturní život v obci se neobešel bez hasičů. V r. 1923 poprvé hráli ochotnické divadlo (do konce 20. let celkem 9 představení). Ve třicátých letech režíroval představení Prokop Rozsival. Hasiči pořádali zábavy a plesy (od r. 1919 ostatková zábava, ve 30. letech hodové zábavy a o jesenské pouti). Od r. 1926 se téměř každoročně konaly výlety do Hory spojené se zábavou. Při sboru působil čtenářský spolek Metoděj.

Za okupace hasiči opět nemohli fungovat jako spolek, ale jako obecní zařízení. V nové budově radnice, která byla postavena r. 1940, dostali hasiči moderní požární zbrojnici, dodnes sloužící potřebám sboru.

Po osvobození r. 1945 byla činnost sboru obnovena a zaveden referentský systém funkcí (referenti organizační, výcvikový, kulturní, dorostový, žen, preventista). V r. 1945 vznikl divadelní kroužek, který vedl vzdělavatel Prokop Rozsival. V r. 1948 se zástupci sboru zúčastnili posledního sjezdu zemské hasičské jednoty v Kroměříži. V poúnorovém období

museli být členové výboru prověřeni místním akčním výborem Národní fronty. Od r. 1951 převzal sbor od národního výboru úkoly v oblasti požární prevence a represe. V r. 1953 byli hasiči přejmenováni na požárníky (Československý svaz požární ochrany - základní organizace Březsko) a začlenění do systému Národní fronty. Od r. 1950 se členové zúčastňovali prvomájových oslav Konici. Po r. 1950 se zavádí nové názvy funkcí: referenti kulturně-propagační, organizační, administrativní, materiálně-technický, výchovné práce, civilní ochrany. Narůstala agenda (např. povinná měsíční hlášení okresnímu výboru). Organizace musela zavádět požární patronát nad místním zemědělským družstvem a o žních vytvářet požární hlídky. V r. 1954 se stal dlouholetým předsedou organizace Karel Vykydal (ve funkci do r. 1974 a znovu v l. 1976-1982, v 70. letech místopředsedou okresního výboru ČSPO). Družstvo mužů pravidelně cvičilo na okrskových i okresních soutěžích. V r. 1955 bylo poprvé ustaveno žákovské družstvo a od r. 1959 asi pět let fungovalo družstvo žen. V r. 1958 bylo od organizace ČSPO ve Vilémově zakoupeno požární auto, v r. 1964 nová stříkačka a r. 1966 vozidlo T 805. V r. 1963 postaven nový sušák hadic. Počet členů se po poválečném poklesu zvýšil a organizace měla v 60. letech kolem 40 lidí. Požárníci měli poměrně rozsáhlou kulturní a společenskou činnost: od konce 50. let masopustní průvod s večerním pochováním basy (ostatky), plesy, zábavy o hodech a o jesenské pouti na Vinohrádku, oslavy dne žen 8. března a dne dětí 1. června, zájezdy (1960, 1963). Příjmy měla organizace ze sběru starého železa a z výtěžku ze zábav. V šedesátých letech pořádali požárníci brigády v JZD a při opravě dolního rybníka.

Odborné úkoly plnila organizace v rámci tzv. výcvikového roku: přednášky, požární prohlídky (ve spolupráci s národním výborem), školení prevence, námětová a poplachová cvičení, údržba výzbroje a výstroje, údržba zbrojnice v budově MNV (radnice).

Při příležitosti oslav 85 let trvání sboru se ve Březsku dne 30. 5. 1976 konaly okrsková soutěž mužů a okresní žáků. Od r. 1977 působil při organizaci pionýrský oddíl mladých požárníků, který se pravidelně zúčastňoval soutěže „Plamen“. Dne 28. 10. 1978 proběhla ve Březsku okresní soutěž mladých požárníků. Oslavy 90 let existence sboru byly dne 20. 6. 1981 spojeny s okrskovou soutěží. V polovině 80. let cvičila dokonce dvě žákovská družstva mladších a starších žáků a r. 1983 se znovu ustavilo ženské družstvo. Od r. 1976 po celou dobu trvání do konce 80. let zajišťovali požárníci pomoc při organizaci automobilových závodů do Březského vrchu. V 80. letech měli požárníci největší počet členů (80 v r. 1987). Předsedou organizace byl v l. 1982-1991 Josef Franc, který rovněž působil v předsednictvu okresního výboru. V r. 1979 si organizace pořídila od družstva Moděva Konice auto Robur, které bylo v provozu do r. 1999. Požárníci se brigádami největší měrou podíleli na opravách bývalé školy na kulturní zařízení (v l. 1977-1985), v druhé polovině 80. let potom na opravě pohostinství. Po dobu uzavření hostince v l. 1984-1987 zajišťovali výčep v klubovém zařízení. V 70.-80. letech požárníci téměř každoročně pořádali poznávací zájezdy po republice.

Po celospolečenských změnách se v r. 1990 požárníci vrátili k původnímu názvu hasiči i označení funkcí ve sboru. Březský hasičský sbor je členem Sdružení hasičů Čech, Moravy a

Slezska. Ve dnech 6.-7. 7. 1991 oslavil sbor sté výročí trvání. Přes stagnaci činnosti okrsku se ve Březsku konalo dne 18. 6. 1995 okrskové cvičení a o dva roky později 24. 8. 1997 soutěž „Osmičkový pohár“ za účasti 4 družstev. V r. 1997 byla zakoupena stříkačka PS-12 (polovinu nákladů hradila obec). Po deseti letech opět cvičilo v r. 1999 žákovské družstvo a dvě družstva mužů. Počet členů sboru se snížil (58 členů v r. 2000).

Březští hasiči tradičně pořádají ostatky, hodové zábavy a spolupodílejí se na jiných společenských akcích v obci. V r. 1998 se podíleli na úhradě nového podia v kulturním zařízení. Oblibu si získala posezení na návsi (od r. 1998).

Dne 7. 7. 2001 proběhla oslava 110 let od založení sboru spojená s výročím 650 let od první písemné zmínky o obci a sjezdem rodáků.

Dne 2. 6. 2002 se ve Březsku konalo okrskové cvičení.

Sbor je členem hasičského okrsku Konice, který v roce 2002 obnovil činnost.

Na okrskovém cvičení v Runářově 24. 5. 2003 cvičila družstva mužů a žáků (první místo stejně jako 6. září na hasičském poháru v Křemenci). Dne 27. 5. 2006 vyhráli muži na okrskovém cvičení v Křemenci. Dne 12. 5. 2007 se ve Březsku konalo okrskové cvičení, kde opět po letech cvičily ženy. Muži se 8. 9. 2007 umístili na třetím místě na Osmičkovém poháru v Poníkvi a stejné umístění obhájili 10. 5. 2008 na okrskovém cvičení v Chobyni a 15. 5. 2010 v Konici. Žáci vyhráli 16. 5. 2009 v Runářově. Na okrskovém cvičení 14. 5. 2011 ve Dzbeli byli muži druhí a žáci vyhráli. Muži byli úspěšní před třemi týdny (5. 6.) i na okresním cvičení v Prostějově. Hasiči pravidelně pořádají na jaře sběr starého železa. V posledních letech se obnovila tradice pořádání zájezdů. V roce 2008 bylo z dotace od krajského úřadu pořízeno plovoucí čerpadlo.

Hasičský sbor ve Březsku dnes čítá ~~74~~ členů včetně dětí a sdružuje tak třetinu obyvatel obce. Dne 25. 6. 2011 oslaví 120 let od svého založení.

Starostové hasičského sboru ve Březsku (mezi l. 1953-1990 předsedové základní organizace ČSPO):

1891-1900 Adolf Langer, 1900-1901 Antonín Kopečný, 1901-1903 Albert Holeček, 1903-1907 Adolf Bílý, 1907-1912 Adolf Langer, 1912-1925 Adolf Bílý, 1925-1945 Jan Rozsival, 1945-1953 Alois Valert, 1953-1954 Leopold Spíchal, 1954-1974 Karel Vykydal, 1974-1975 Alois Jevický, 1975-1976 Květoslav Hejl, 1976-1982 Karel Vykydal, 1982-1991 Josef Franc, 1991-1997 Václav Novák, 1997-dosud Jan Zajíček

Náčelníci a velitelé (od r. 1936):

1892-1893 Jan Rozsival, 1893-1894 František Krejčí, 1894-1899 Jan Rozsival (Michnov čp. 5), 1899-1925 Jan Rozsival (Březsko čp. 18), 1925-1945 Alois Valert, 1945-1953 Václav Grulich, 1953-1954 Jan Zajíček t., 1954-1955 Antonín Rosa, 1955-1957 Alfons Žůrek, 1957-1960 Antonín Rosa, 1960-1967 František Staněk, 1967-1973 Jan Grulich, 1973-1974 Ladislav Vyroubal, 1974-1982 Josef Franc, 1982-1991 Václav Novák, 1991-1997 Jan Zajíček t., 1997- dosud Václav Novák